

versie
november 2013

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd**, **hart** en **handen**.

protocol

medicijnverstrekking

en

medisch handelen

Inhoudsopgave:

- Inleiding pag. 5
- Het kind wordt ziek op school pag. 6
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek pag. 7
- Medische handelingen pag. 8

Bijlagen:

1. 2.Toestemmingsformulier voor: 'het verstrekken van medicijnen op
2. verzoek'
3. 3.Toestemmingsformulier voor: 'uitvoeren van medische handelingen'
4. Bekwaamheidsverklaring
5. Richtlijnen: 'hoe te handelen bij een calamiteit'

April 2003

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Onze leraren worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie. De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat wij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Wij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Om hiermee op een goede manier om te gaan en ieders verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid duidelijk vast te leggen, heeft de school dit vastgelegd in navolgend protocol. Dit protocol is gebaseerd op de richtlijnen van de GGD en het protocol medicijnverstrekking van PRODAS.

We onderscheiden drie situaties:

- Het kind wordt ziek op school
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Medische handelingen

De eerste situatie laat de school en de leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen.

Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling.

Voor de individuele leraar geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elke situatie beschreven.

In de bijlagen staan een aantal formulieren voor ouders en/of school.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd- buik- of oorspijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leraar verstrekte dan vaak - zonder toestemming of medeweten van ouders - een 'paracetamolletje' of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. Daarom zijn we op bs. d'n Heiakker hier zeer terughoudend mee. Uiteraard verlenen wij E.H.B.O. wanneer er ongelukjes gebeuren. De school heeft voldoende goed opgeleide BHV-ers (bedrijfshulpverleners) om dit verantwoord te doen.

We hebben besloten geen paracetamol of andere pijnstillers te verstrekken onder verantwoordelijkheid van de school. Geeft u uw kind een paracetamol mee, dan is dat uw eigen keuze, wij zijn niet verantwoordelijk voor het al dan niet innemen van deze medicijnen, nog voor hoe deze ingenomen worden. Ons uitgangspunt is dat een kind dat ziek is naar huis moet.

De school zal in geval van ziekte of ongeval contact op nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?). Voor kleine ongelukjes, die opgelost zijn met een pleister of een zalfje tegen een insectenbeet lijkt het ons onnodig om direct contact met ouders op te nemen.

Bij het aanmelden van uw kind hebt u het toestemmingsformulier ingevuld waarop u aangeeft dat u instemt met deze handelswijze en ook aan hebt kunnen geven of uw kind ergens allergisch voor is zodat wij daar rekening mee kunnen houden. We willen u vragen om ervoor te zorgen dat deze gegevens steeds up to date zijn.

Wanneer de ouders of andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn, ontstaat er een andere situatie. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen we dan niet overleggen over al dan niet naar de huisarts enz.

In overleg met een BHV-er bekijkt de leerkracht dan welke acties ondernomen moeten worden.

In geval van twijfel zal de school altijd contact opnemen met de huisarts of de Eerste Hulp post en indien nodig gaat iemand van school met het kind naar de EHBO of huisarts.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, of zetabletten bij toevallen. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leraar deze middelen wil verstrekken.

Door middel van het "toestemmingsformulier voor verstrekken van medicijnen op verzoek" (zie bijlage 2) leggen de school en de ouders de wederzijdse verantwoordelijkheid vast. Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen

Omdat het meestal niet gaat het om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden, leggen we schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Hiervoor is een medicijninstructie toegevoegd in het formulier. We leggen ook de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn. De school geeft duidelijk waar ze wel voor verantwoordelijk kunnen/willen zijn en wat ze verwachten van de ouders.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische zaken:

- We nemen de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind
- We verwachten van ouders dat ze de bijsluiter goed gelezen hebben en ons op de hoogte brengen van eventuele bijwerkingen van het medicijn
- We noteren, per keer, op een aftekenlijst dat we het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft
- Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bellen we direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Ouders zorgen dat de school de juiste gegevens heeft.

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn.

Medische handelingen

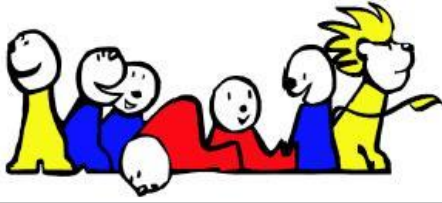
In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje.

In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. Basisschool d'n Heiakker gaat ervan uit dat deze handelingen in principe niet tot de taken van de leerkrachten behoren. In zeer uitzonderlijke situaties zal per geval bekeken worden of de school deze zorg op zich kan nemen. De school legt vast wie deze zorg gaat verlenen en voor welke periode. Twee maanden voor het verstrijken van de periode neemt de school een besluit of de zorg voortgezet kan worden en onder welke voorwaarden. In geval deze niet voortgezet wordt, is het aan de ouders om zelf deze zorg voor hun kind te regelen.

Ouders en school leggen de afspraken schriftelijk vast d.m.v. het "Toestemmingsformulier voor uitvoeren van medische handelingen" (bijlage 3)

De medewerkers van de school die de betreffende medische handeling gaan uitvoeren zullen van een daartoe bevoegde professional instructie moeten krijgen en een bewijs van bekwaamheid. (bijlage 4)

De wettelijke kaders rond medische handelingen door niet bevoegde personen zijn te vinden in bijlage 5.

Bijlage 1.

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd**, **hart** en **handen**.

Toestemmingsformulier kleine medische handelingen.

Bijlage bij het aanmeldingsformulier:

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de leerkracht direct of na school contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon (afhankelijk van de ernst van de situatie).

Zoals in het protocol medisch handelen aangegeven verstrekt de school geen pijnstillers, maar wel een pleister, een verbandje een desinfecterende spray of een zalfje tegen een insectenbeet of iets dergelijks. Dit gebeurt in overleg met de conciërge of een van de anderen BHV-ers (*Bedrijf Hulp Verleners*)

Officieel moeten wij uw toestemming hiervoor vragen. Verder is het voor ons van belang om te weten of u kind misschien overgevoelig is voor bepaalde zaken. Wilt u daarom de vragen op de achterkant beantwoorden en dit formulier samen met het aanmeldingsformulier terugsturen?

Met vriendelijke groet,

Harrie Berkers (directeur)

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven? Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende:

naam:

plaats:

datum:

Handtekening:

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

Indien bepaalde acties nodig zijn wanneer uw kind een allergische reactie krijgt, dan ook graag hier vermelden.

● **MEDICIJNEN:**

naam:.....

.....

.....

● **ONTSMETTINGSMIDDELEN:**

naam:.....

.....

● **SMEERSELTJES** tegen bijvoorbeeld insectenbeten:

naam:.....

.....

.....

● **PLEISTERS:**

naam:.....

.....

● **OVERIGE** overgevoeligheden of allergieën:

naam:.....

.....

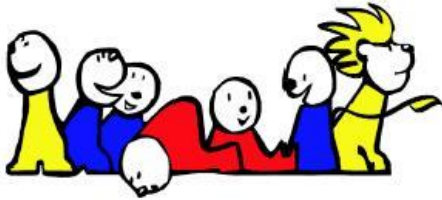
.....

● Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

.....

.....

.....

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd**, **hart** en **handen**.

HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK.

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

..... (naam leerling)

..... (geboortedatum)

..... (adres)

..... (postcode en plaats)

..... (ouders/verzorgers)

..... (telefoon thuis)

..... (telefoon werk)

..... (naam huisarts)

..... (telefoon huisarts)

..... (naam specialist)

..... (telefoon specialist)

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....

Naam van het medicijn:

.....

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur uur

..... uur uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

.....
.....

Dosering van het medicijn:

.....

Wijze van toediening:

.....

Wijze van bewaren:

.....

Controle op vervaldatum door:(naam)

functie:

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

naam: ouder/verzorger van:

plaats: datum:

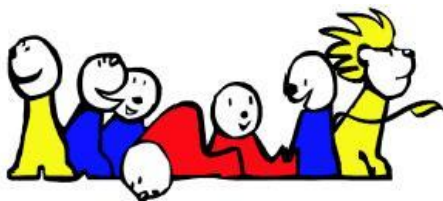
Handtekening:

Medicijninstructie:

Er is instructie gegeven over de toediening van medicijnen op:(datum)

Door: (naam)
..... (functie)
..... (instelling)

Aan: (naam)
..... (functie)
..... (school/plaats)

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd, hart en handen.**

Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde "medische handeling" op school bij:

..... (naam leerling)

..... (geboortedatum)

..... (adres)

..... (postcode en plaats)

..... (ouders/verzorgers)

..... (telefoon thuis)

..... (telefoon werk)

..... (naam huisarts)

..... (telefoon huisarts)

..... (naam specialist)

..... (telefoon specialist)

..... (naam medisch contact
persoon)

..... (telefoon)

Beschrijving van de ziekte waarvoor het "medisch handelen" op school voor deze leerling nodig is:

.....

.....

.....

Omschrijving van de uit te voeren "medische handeling":

.....
.....
.....
.....

De "medische handeling" dient dagelijks te worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

..... uur uur
..... uur uur

De "medische handeling" mag alleen worden uitgevoerd in de volgende situatie(s):

.....
.....

De manier waarop de "medische handeling" mag worden uitgevoerd:

.....
.....
.....

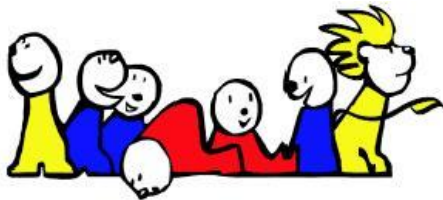
Bekwaamheidsverklaring aanwezig: ja / nee (doorhalen)

Ondergetekende:

naam: ouder/verzorger van:

plaats: datum:

Handtekening:

Basisschool d'n Heiakker; BETER leren met **hoofd, hart en handen.**

Bekwaam uitvoeren van medische handelingen

Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van "medische handelingen".

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

.....
.....
.....
.....

verklaart dat:

..... (naam werknemer)
..... (functie)
..... (school)

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

..... (naam leerling)
..... (geboortedatum)

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

.....
.....
.....

.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

.....

.....

.....

Ondergetekende:

naam:

functie

werkzaam aan/bij:

plaats:

datum:

Handtekening:

Bijlage 5.

Wettelijke kaders rond medische handelingen door niet bevoegde personen.

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Bovenstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische- en paramedische beroepen, zie pag. 8. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring (bijlage 4). Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leraar geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leraar die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft, zoals:

- naam
- geboortedatum
- adres
- huisarts en specialist van het kind

Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.